

บทที่ 6

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการทดลอง

จากการศึกษาผลของการอยู่ร่วมกันของผึ้งพันธุ์และผึ้งโพรง ต่อการควบคุมไรศัตรูผึ้ง โดยธรรมชาติ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผึ้งโพรงมีพฤติกรรมทำความสะอาด, ค้นหาและกำจัดไรวาร์วออกจากรังผึ้งได้อย่างเด่นชัด
2. ผึ้งโพรงที่ออกจากหลอดรวงในรังผึ้งพันธุ์สามารถอยู่ร่วมกันกับผึ้งพันธุ์ได้โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการดำรงชีวิตของผึ้งพันธุ์
3. การใช้คอนตัวอ่อนและดักแด้ผึ้งโพรง จำนวน 2 คอน สามารถควบคุมไรวาร์วในรังผึ้งพันธุ์ให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อผึ้งพันธุ์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. การนำคอนตัวอ่อนและดักแด้ผึ้งโพรงไปใส่ในรังผึ้งพันธุ์เพื่อควบคุมไรวาร์ว นั้นควรระวังเรื่องโรค และศัตรูต่าง ๆ ที่อาจมีอยู่ในรังผึ้งโพรงเช่น โรคตัวอ่อนเน่า, หนอนผีเสื้อกินไขผึ้ง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้เกิดการระบาดในผึ้งพันธุ์ได้
2. เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้พบว่าผึ้งพันธุ์ก็มีพฤติกรรมในการทำความสะอาดและกำจัดไรออกจากรังผึ้งได้เช่นกันแต่ความถี่และประสิทธิภาพในการกำจัดไรยังไม่ดีพอ ดังนั้นการแก้ปัญหาไรศัตรูผึ้งชนิดนี้ในระยะยาวจึงควรมีการคัดเลือกพันธุ์จากรังผึ้งที่มีความต้านทานต่อไรชนิดนี้สูง เพื่อใช้ในการขยายพันธุ์ในรุ่นต่อ ๆ ไป
3. ในอนาคตควรที่จะได้มีการศึกษาทางด้านพันธุวิศวกรรมเพื่อหาสารพันธุกรรมที่เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมทำความสะอาดและกำจัดไรและสามารถถ่ายทอดสารพันธุกรรมนี้ไปยังผึ้งนางพญาของผึ้งพันธุ์ ที่สามารถให้ลูกซึ่งเป็นผึ้งงานที่มีความต้านทานต่อไรชนิดนี้ได้